

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Vtrùm Deus creaturas in seipsis cognoscat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

potest Deus creaturas producere, quia eas cognoscit, non è contrà. Sicut in creatis artifex rem nullam artificiosam potest producere nisi prius mente illam concipiat, & potentia executici representet. Resp. hoc ad summum probare Deum non cognoscere creaturas in solâ suâ Omnipotentia, sed etiam in seipsis; sicut artifex immediate rem in se concipit, & per hanc ejus representationem, potentiam dirigit. Hac verò cognitione creaturarum in seipsis posita, Deus potest eas cognoscere in Omnipotentia, jam per hanc cognitionem regulatâ, & proximè potente eas producere.

IV. Inter Omnipotentia Dei & illius Scientiam, nulla intercedit vera prioritas.

Resp. secundò, nullam hic in re intervenire prioritatem, nec à parte rei magis verum est, potest Deus producere creaturas, quia eas cognoscit, quàm è contrà, cognoscit quia potest producere; cum Scientia & Potentia Dei in re non distinguantur. Sicut in aliis multis propositio causalis non importat prioritatem, sed simultatem, ut paries est albus quia est disgregativus visus; Petrus est homo quia est animal rationale &c. Si autem loquamur de Scientia & Potentia Dei per nostros conceptus inadæquatos distinctis, fundamento ex rebus desumpto, ne sic quidem Omnipotentia est completa, & proximè expedita sine Scientia; nec enim ferri potest in incognitum, cum Omnipotentia vel sit voluntas formaliter, vel illam, ut executioni aliquid mandet, supponat. Sin verò Omnipotentiam separatim sumamus, & in actu quasi primo incompleto, videtur Potentia esse prior ratione, quàm Scientia; hæc enim tantum est quædam applicatio; unde sicut in creatis applicatio physica, seu approximatio supponit id, cui debet rem aliquam applicare, ita & applicatio intentionalis.

V. Quod Omnipotentia regulari possit à Scientia, non arguit hanc esse illâ prioritatem.

Dices, Potentiam pro illo priori esse regulabilem. Resp. hoc vel intelligi de intrinsecâ regulabilitate, & hæc præcedit Scientiam, cum nihil sit aliud quàm ipsa ratio Potentiæ: vel intelligitur de extrinsecâ; hanc autem denominationem accipere potest à Scientia, non quæ sit pro illo priori, sed quæ erit pro aliquo posteriori; nec enim novum est, posse aliquid pro aliquo priori recipere denominationem ab eo, quod vel naturâ, vel etiam tempore sequitur. Sic res creata pro illo priori quo sunt, dicuntur ubicabiles per ubicationem à se pro aliquo posteriori productam; & in omnium sententia, materia prima est informabilis hoc modo à forma, & intellectus cognoscibilis per intellectiorem, quarum illa pro aliquo posteriori educi potest à materia, hæc ab intellectu effici. Diverfo itaque modo tribuuntur denominationes regulatæ, informatæ, cognita, quàm regulabilis, informabilis, & cognoscibilis; illæ siquidem necessario involvunt formam actu exillemtem, hæc quocunque modo possibilem, sive pro aliquo etiam posteriori futuram. Circâ hoc argumentum supra etiam quædam dicta sunt Disp. 18. sect. 4. num. 6.

SECTIO QUINTA.

Utrum Deus creaturas in seipsis cognoscat.

I. Prima sententia negat Deum cognoscere creaturas in seipsis.

THOMISTÆ communiter, quos sequitur Molina hic, Disp. unicâ, q. 2. Suarez lib. 3. de Attrib. cap. 2. Valentia, & alii nonnulli aiunt, non terminari Divinam Scientiam ad creaturas in seipsis; seu immediate, sed non alio modo Deum eas cognoscere, quàm in seipso, in quantum scilicet in variis illius Attributis relucet. Sit tamen

Conclusio: Deus non in seipso tantum cognoscit creaturas, sed habet insuper Scientiam ad ipsas creaturas in seipsis directè & immediate terminatam, sine alio modo cognito. Ita Scotus in 1. dist. 35. Faber ibid. Disp. 51. cap. 4. & Scotistæ communiter: Ockamus dist. 35. q. 3. Gabriel ibid. Arrubal Disp. 30. Monæus Disp. 3. cap. 11. Valsq. hic, Disp. 60. cap. 2. Erice, d. 5. cap. 4. Arriaga hic d. 19. sect. 4. num. 22. & alii.

II. Deus immediate creaturas cognoscit in seipsis.

Ratio est: tum quia nulla est in hoc implicancia: tum quia spectat ad intellectum infinite perfectum ut res omnimodo cognoscat, quo cognosci possunt: cum ergo res cognosci possint, non solum in verbo per scientiam beatam, sed per scientiam etiam infusam extra verbum, quam scientiam creaturarum Theologi passim cum S. Thomâ tribuunt animæ Christi, & omnes fatentur Angelos immediate videre creaturas, non debemus hoc negare Deo. Adde, multa objecta esse, quæ non videntur cognosci primò posse in aliquo, Deo intrinsecò, ut conditionatè futura, & alia quædam, de quibus postea.

III. Res à Deo omnimodo cognoscuntur, quo cognosci possunt.

Dices primò, hanc scientiam fore superfluum, cum quicquid Deus cognoscere hoc modo possit, cognoscat etiam in seipso. Negatur tamen fore superfluum: sicut nec secundum Theologos superflua est scientia infusa in Christo, & Beatis, esto per scientiam beatam omnia videant, quæ cognoscunt per infusam. Imò, quod magis urget, præter scientiam experimentalem, ponunt Theologi in Christo de iisdem omnino rebus scientiam acquisitam: ergo similiter Deo omne genus scientiæ concedi potest & debet, quod repugnantiam aut imperfectionem non involvat, hoc enim, ut dixi, decet intellectum omni ex parte, imò infinite, perfectum.

IV. Scientia quæ Deus immediate cognoscit creaturas, non est superflua.

Dices secundò: Creaturæ non possunt esse objectum motuum Scientiæ Divinæ, ergo nec terminativum. Negatur consequentia. disparitas est clara: Scientia quippe essentialis Dei est improducta, ergo nec creaturæ possunt per se immediate illam producere, nec per speciem sui, sive creatam, ut est evidentissimum, sive increatam: Unde Essentia Divina non est species creaturarum, ut supra diximus, prout species dicit efficientiam, sed tantummodo secundum conceptum quendam determinationis: at verò quod creaturæ terminent intellectum divinum, nulla est repugnantia.

V. Creaturæ esse possunt objectum terminativum Scientiæ Divinæ, non tamen motuum.

Dices tertio: nulla debet Deo assignari scientia nisi perfectissima, alioqui & actum obscurum posset ei quis tribuere: sed scientia terminata ad creaturas immediate, non est perfectissima, cum non habeat objectum perfectissimum, ut constat, ergo. Resp. primò: non omnem scientiam Dei debere necessario esse perfectissimam, si loquamur formaliter & præcisivè. Non tamen hinc sequitur, posse in Deo esse actum obscurum, quia non præcisivè tantum sed positivè, & ex modo tenendi involvit imperfectionem. Resp. secundò, in omnem scientiam Dei esse perfectissimam, & simpliciter infinitam, quia non solum terminatur ad Deum, ut postea videbitur.

VI. Scientia imminata ad creaturas, nullam arguit imperfectionem.

Dices quartò: S. Dionysium 7. de Divin. Nominibus asserere, Deum non cognoscere creaturas in ipsis. Resp. non aliud velle S. Dionysium, quàm Deum non ita cognoscere creaturas in ipsis, ut scientiam suam ab eis accipiat, quasi aliquid ab eis discens, seu ita, ut per objecta, vel speciem objectorum creatorum scientia aliqua in Deo fiat, sicut inter creaturas contingit. Quando autem negare videtur esse duplicem in Deo scientiam, aliam

VII. Non negat S. Dionysius Deum cognoscere creaturas in ipsis.

aliam qua se videat, aliam qua creaturas, solum vult Deum verè & in re nullam habere scientiam creaturarum, quæ etiam realiter non sit scientia Dei, & ad ipsam incretam Essentiam terminetur. Quo etiam modo explicandus est S. Thomas, dum negare videtur Deum videre creaturas in seipsis.

SECTIO SEXTA.

Vtrum Deus cognoscat se in creaturis.

I. Non est necessarium ut illud per quod aliud cognoscitur, sit cognitio semper perfectiss.

RESPONDETUR affirmativè: ita P. Erice hic, d. 4. cap. 2. & alii. Ad probationem notandum, ut aliquid cognoscatur in alio, non esse necessarium ut id per quod cognoscitur aliud, est- que hoc sensu objectum formale respectu illius, sit altero perfectius, aut illud formaliter vel eminenter contineat, cum & effectus cognoscatur in causa, & causa in effectu, ac Deus in quovis actu creato illum representante. Ut ergo unum cognoscatur in alio, sufficit quod habeat necessariam cum illo connexionem, ipso enim facto, quod sit terminus ordinis illius transcendentalis, potest per illud manifestari. Hoc ergo est unum cognosci in alio, nempe ut cognitio directè & immediatè feratur in rem aliquam, & ratione illius cognitæ tendat in aliam, quæ cum illâ essentialiter habet connexionem.

II. Ostenditur, Deum cognoscere se in creaturis.

Probatur itaque Conclusio: creaturæ omnes dicunt ordinem transcendentalem ad Deum, imò aliquæ, non generali tantum ratione, effectuum exempli gratiâ, ad causam, sed peculiari modo cum Deo connectuntur, ut actio per quam solus Deus aliquid producit, item visio Dei, & alia hujusmodi, quæ singulari quadam ratione Deum respiciunt; ergo sicut Angeli & Beati possunt in his & aliis Deum cognoscere, ita & Deus in iisdem cognoscere poterit seipsum.

III. Deus videndo relationem transcendentalem quam ad eum dicunt creaturæ, necesse est in eis cognoscit se.

Confirm. Deus, cum videat res sicuti sunt, videt ordinem transcendentalem creaturæ ad Deum ut ordo transcendentalis est: sed implicat ordinem transcendentalem videri ut talem, quin videatur illius terminus: ergo Deus videndo creaturas essentialiter dicentes ejusmodi ordinem ad Deum, necessariò cognoscit se in creaturis. Sicut supra diximus Beatos videntes Omnipotentiam Dei, ut Omnipotentiam, necessariò in illâ cognoscere creaturas. Confir. secundò: nam saltem cognitio comprehensiva alicujus rei cognoscit necessariò illius terminos, cum cognoscere ea debeat, non solum quæ formaliter sunt in re illâ, sed quæ eminenter: sed Deus comprehensivè cognoscit creaturas: ergo. Quod argumentum in his maximè rebus urget quæ peculiariter Deum respiciunt ut causam, objectum &c. quales sunt actio, visio, & alie ejusmodi.

IV. Deum cognoscere se in creaturis, nullam in eo arguit imperfectiorem.

Dices: talis cognitio est imperfecta, ergo Deo non tribuenda. Resp. non esse imperfectam positivè, seu verè & realiter in se continere imperfectiorem, sed ad summum est imperfecta negativè, seu præcisivè, id est, non omnem in se formaliter includens perfectionem: hujusmodi autem imperfectio negativa Deo non repugnat: sic enim scientia qua cognoscit Petrum solum, non est scientia formaliter, qua cognoscit omnia: sicut nec Potentia formaliter, qua potest producere equum, est formaliter potentia qua potest producere Angelum, & tamen neutra arguit ullam in Deo imperfectiorem: argueret quidem, si ita haberet scientiam Petri, ut non haberet, scientiam Pauli, & aliarum rerum, aut potentiam productivam equi, & non Angeli. Quod autem præcisivè in ordine ad conceptus

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

nostros sit vel potentia, vel scientia unius, non alterius, nullam arguit imperfectiorem. Sic etiam in presenti, si Deus ita cognosceret se in creaturis, ut nullam aliam haberet sui scientiam, non esset Deo tribuenda hæc cognitio: cum autem eadem realiter scientia cognoscat Deum etiam in seipso, habet omnem perfectionem possibilem, nec est cur Deum dedecet.

Dei Scientia realiter habet omnem perfectionem possibilem.

Sic Deus videns actum alicujus hominis quod cognoscit multos homines confusè, vel etiam solum Petrum, licet in his actibus non cognoscat nisi solum Petrum, vel multitudinem confusam, simpliciter tamen non potest Deus dici cognoscere solum Petrum, vel habere confusam cognitionem multorum hominum. Quamvis namque per hoc medium cognitio non feratur distinctè in illam multitudinem hominum, nec nisi in Petrum; simpliciter tamen illa cognitio fertur in illam hominum multitudinem distinctissimè in seipsis, & non ad Petrum solum, sed ad omnes omnino homines. Unde absolutè falsum est dicere, Scientiam Dei esse cognitionem confusam illorum, aut esse cognitionem solius Petri; hoc enim dicit negationem claritatis, & cognitionis reliquorum.

V. Deus multitudinem confusam non cognoscit confusè.

Dei cognitio cujuscuque rei est distinctissima.

Unde absolute falsum est dicere, Scientiam Dei esse cognitionem confusam illorum, aut esse cognitionem solius Petri; hoc enim dicit negationem claritatis, & cognitionis reliquorum.

Dices secundò, sequi, Deum cognoscere se probabiliter & obscure: ponamus enim actum aliquem probabilem elicitem ab homine de Deo, qua dicat, Deus est, est Omnipotens, Trinus & Unus, &c. Deus secundum nos, cum videat hunc actum comprehensivè, videt objectum hujus actus, & consequenter se in eo probabiliter, cum actus sit solum probabilis, ut supponimus. Resp. Deum evidentissimè scire, hunc actum representare Deum probabiliter, seu essentiam illius esse ut representet Deum, & probabiliter assermet eum esse; hoc autem potest evidenter sciri, cum essentia cujusque rei sciri possit: sicut enim Deus verissimè novit actum falsum, & tamen inde non errat; ita clarè novit actum obscurum esse obscurum, & actum probabilem certissimè scit esse probabilem. Unde in Scientiâ Divinâ nulla est incertitudo, nec obscuritas, sed summa certitudo & claritas.

VI. Deus nihil cognoscit probabiliter aut obscure.

Dices tertio: Sequi, Deum cognoscere se præcisivè: si enim se cognoscat in creaturis, solum cognoscit se in quantum relucet in creaturis: sed in creaturis non relucet Trinus, sed tantum Unus; Deus enim non operatur ad extra ut Trinus, sed tantum ut Unus: ergo. Resp. Licet præcisè cognitio divina, quam de se habet Deus in quantum relucet in creaturâ, tanquam terminus ordinis transcendentalis, quem ad Deum dicunt res creatæ, non sit cognitio Dei ut Trini, nulla tamen in hoc est imperfectio, nec limitatio, quia realiter loquendo, eadem scientia Dei est cognitio, & clarissima representatio Trinitatis: sicut licet cognitio ut terminata ad Petrum, non sit cognitio Pauli, nulla tamen in hoc est imperfectio & limitatio, cum realiter loquendo, eadem cognitio extendatur ad Paulum & res alias, ut latius dictum est numero quarto.

VII. Dicitur sine incommodo possit, Deum cognoscere se præcisivè.

Dices quarto: Hinc sequi, Scientiam Dei esse abstractivam. Respondetur: si per scientiam abstractivam intelligatur pure abstractiva, seu quæ non sit simul realiter intuitiva; hanc scientiam non esse abstractivam. Sin verò per abstractivam intelligatur tantum cognitio mediata: inprimis dico, hanc scientiam esse realiter intuitivam creaturarum, & abstractivam respectu Dei. Deinde, scientia Dei etiam respectu ipsius Dei, est simul abstractiva & intuitiva; abstractiva, prout cognoscit se Deus in creaturis; & intuitiva respectu ejusdem Dei, prout cognoscit se immediatè in seipso.

VIII. Possit sine scientia Divina dici abstractiva.

K

Hinc